

ខែ មករា ឆ្នាំ ២០២៦

របាយការណ៍វាយតម្លៃ

ស្តីពីពាក្យបណ្តឹងទីដប់ប្រាំបីដែលទទួលបាន ពាក់ព័ន្ធនឹងការវិនិយោគ របស់ IFC ក្នុងមូលនិធិបំណុលនៃគំនិតផ្តួចផ្តើមមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់អាស៊ី (MIFA) (គម្រោង IFC លេខ ៣១៤៦៧) នៅកម្ពុជា

លេខគម្រោង IFC/MIGA៖ (IFC ៣១៤៦៧)

អំពី CAO

ការិយាល័យទីប្រឹក្សាអនុលោមភាព (ហៅកាត់ថា CAO) គឺជាយន្តការគណនេយ្យភាពឯករាជ្យរបស់សាជីវកម្មហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ (IFC) និងទីភ្នាក់ងារធានាការវិនិយោគពហុភាគី (MIGA) ដែលជាសមាជិកនៃក្រុមធនាគារពិភពលោក។ យើងធ្វើការ ដើម្បីសម្របសម្រួលការដោះស្រាយពាក្យបណ្តឹងពីប្រជាជនដែលរងផលប៉ះពាល់ ដោយ សារគម្រោងរបស់ IFC និង MIGA ប្រកបដោយភាពយុត្តិធម៌ សត្យានុម័ត និងក្នុងលក្ខណៈស្ថាបនាពង្រឹងលទ្ធផលផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់គម្រោង និងជំរុញគណនេយ្យភាពសាធារណៈ និងការសិក្សារៀនសូត្រនៅ IFC និង MIGA។

CAO គឺជាការិយាល័យឯករាជ្យ ដែលរាយការណ៍ដោយផ្ទាល់ទៅក្រុមប្រឹក្សាភិបាលប្រតិបត្តិរបស់ IFC និង MIGA។ សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមមើល <http://www.cao-ombudsman.org/about-us>។

បញ្ជីពាក្យកាត់

CAO	Office of the Compliance Advisor Ombudsman	ការិយាល័យទីប្រឹក្សាអនុលោមភាព
IFC	International Finance Corporation	សាជីវកម្មហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ
LICADHO	Cambodian League for the Promotion and Defense of Human Rights	អង្គការសម្ព័ន្ធខ្មែរជំរុញ និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស (លីកាដូ)
LOLC	LOLC Plc	អិលអូអិលស៊ី ភីអិលស៊ី
MFI	Microfinance Institution	គ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ
MIFA	Microfinance Initiative for Asia	គំនិតផ្តួចផ្តើមមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់អាស៊ី
MIGA	Multilateral Investment Guarantee Agency	ទីភ្នាក់ងារធានាការវិនិយោគពហុភាគី

១. សង្ខេប

កាលពីខែសីហា ឆ្នាំ២០២៥ ការិយាល័យទីប្រឹក្សាអនុលោមភាព (CAO) បានទទួលពាក្យបណ្តឹងមួយពីដើមបណ្តឹង ដែលតំណាងដោយអង្គការសម្ព័ន្ធខ្មែរជំរុញ និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស ហៅកាត់ថា លីកាដូ ដែលជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ចោទប្រកាន់ពីការផ្តល់កម្ចីប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ និងការអនុវត្តការប្រមូលបំណុល នៅក្នុងវិស័យមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា ដែលមានភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងទៅនឹងអតិថិជនបន្តរបស់សាជីវកម្មហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ (IFC) គឺ អិលអូអិលស៊ី ក៏អិលស៊ី (“LOLC”)។ អិលអូអិលស៊ី គឺជាអតិថិជនបន្តរបស់ IFC តាមរយៈការវិនិយោគរបស់ IFC នៅក្នុងមូលនិធិបំណុលនៃគំនិតផ្តួចផ្តើមមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់អាស៊ី (MIFA) ([តម្រង IFC៖ មូលនិធិបំណុល MIFA ៣១៤៦៧](#))។ អិលអូអិលស៊ី ក៏ជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងសំណុំរឿងវិវាទ ដែលកំពុងបន្តដោះស្រាយមួយផ្សេងទៀតរបស់ CAO ផងដែរ ហើយក៏ជាគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុមួយក្នុងចំណោមគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុចំនួនប្រាំមួយ នៅកម្ពុជា ដែលកំពុងស្ថិតនៅក្រោមការស៊ើបអង្កេតអនុលោមភាពដោយ CAO។¹

ដើមបណ្តឹងបានទទួលកម្ចីពី អិលអូអិលស៊ី ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ហើយបានជួបការលំបាកក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចសងប្រាក់ប្រចាំខែ ដោយសារតែទិន្នផលកសិកម្មមិនល្អ។ គាត់បានរាយការណ៍ថា បានជួបប្រទះការកើនឡើងនៃបំណុល និងការបាត់បង់ដីធ្លី និងអះអាងថា របៀបផ្តល់កម្ចី និងការអនុវត្តការប្រមូលបំណុលរបស់អិលអូអិលស៊ី បានបង្កផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់ជីវភាពរស់នៅ និងសុខុមាលភាពរបស់គាត់។ ដើមបណ្តឹងបានចោទប្រកាន់បន្ថែមថា ការដាក់សម្ពាធនិងការគំរាមកំហែងពីមន្ត្រីឥណទានរបស់អិលអូអិលស៊ី បានបណ្តាលឱ្យមានទុក្ខព្រួយផ្លូវចិត្ត និងផ្លូវអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ហើយថា យន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងថ្នាក់មូលដ្ឋាន មិនមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការដោះស្រាយកង្វល់របស់គាត់ឡើយ។ នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៥ CAO បានកំណត់ថា ពាក្យបណ្តឹងនេះបានបំពេញតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃភាពទទួលយកបាន (eligibility criteria) ហើយបានចាប់ផ្តើមវាយតម្លៃលើពាក្យបណ្តឹងនេះ។

ក្នុងអំឡុងពេលនៃការវាយតម្លៃរបស់ CAO ដើមបណ្តឹង និងអិលអូអិលស៊ី បានបង្ហាញចំណាប់អារម្មណ៍ចូលរួមក្នុងដំណើរការដោះស្រាយវិវាទរបស់ CAO ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹងនេះ។ នៅខែតុលា ឆ្នាំ២០២៥ ក្នុងអំឡុងពេលបេសកកម្មវាយតម្លៃ ក្រុមការងារ CAO បានកោះប្រជុំរួមលើកដំបូងរវាងដើមបណ្តឹង និងអិលអូអិលស៊ី។ ភាគីទាំងពីរបានព្រមព្រៀងជាគោលការណ៍អំពីរបៀបដោះស្រាយបញ្ហានៅក្នុងពាក្យបណ្តឹងនេះ។ កាលពីខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៥ CAO បានសម្របសម្រួលកិច្ចពិភាក្សាដោះស្រាយវិវាទរវាងភាគីពាក់ព័ន្ធ ដែលនាំឱ្យមានកិច្ចព្រមព្រៀងដោះស្រាយវិវាទមួយ។ ទោះបីជាលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់នៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ត្រូវបានរក្សាទុកជាការសម្ងាត់ក៏ដោយ ក៏ភាគីបានចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍រួមជាសាធារណៈ ទាក់ទិននឹងកិច្ចព្រមព្រៀងដែលកា

¹ សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមអំពីករណីនេះ សូមមើល <https://www.cao-ombudsman.org/cases/cambodia-financial-intermediaries-04> និង <https://www.cao-ombudsman.org/case/cambodia-mef-mifa-debt-fund-04>.

គឺទាំងពីរពេញចិត្តទាំងសងខាង។ អាស្រ័យហេតុនេះ CAO នឹងបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងនេះ ទៅកាន់ការតាមដានការដោះស្រាយវិវាទរបស់ CAO ស្របតាមគោលនយោបាយរបស់ CAO ។

របាយការណ៍វាយតម្លៃនេះ បង្ហាញជាមួយពីដំណើរការវាយតម្លៃ ការពិពណ៌នាអំពីគម្រោង ពាក្យបណ្តឹងវិធីសាស្ត្រវាយតម្លៃ ទស្សនៈរបស់ភាគីទាំងពីរ និងជំហានបន្ទាប់។

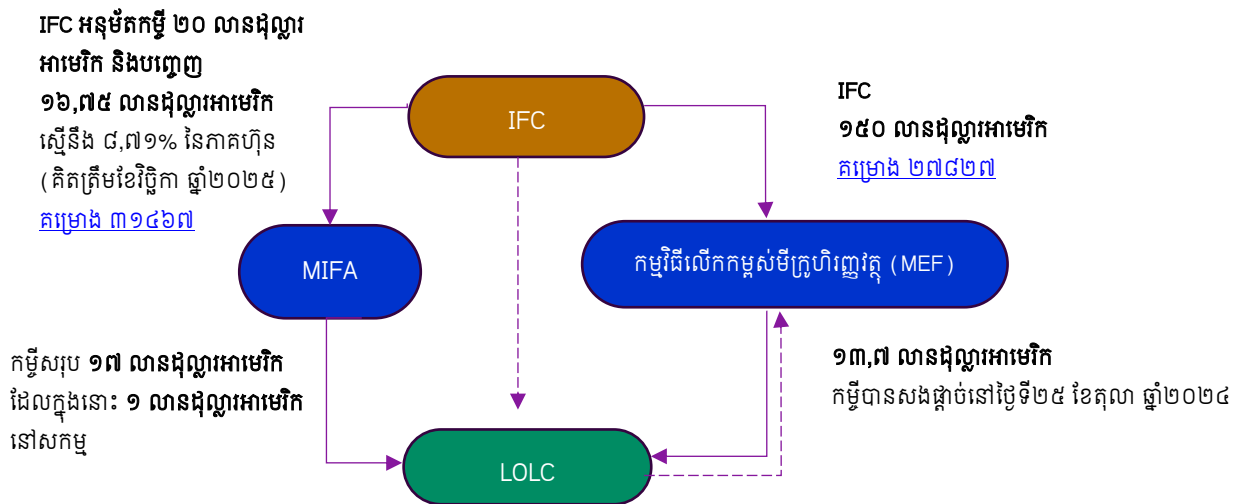
២. សាវតារ

មូលនិធិបំណុលនៃគំនិតផ្តួចផ្តើមមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់អាស៊ី (MIFA)។ មូលនិធិបំណុល MIFA ត្រូវបានផ្តួចផ្តើមបង្កើតឡើងដោយ IFC, KfW និង BlueOrchard Finance ដើម្បីបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់អ្នកខ្ចីខ្នាតតូច និងគ្រួសារដែលមានចំណូលទាប នៅអាស៊ីខាងកើត អាស៊ីខាងត្បូង និងអាស៊ីកណ្តាល (គម្រោង IFC MIFA ៣១៤៦៧)។ យោងតាម IFC មូលនិធិនេះផ្តល់នូវហិរញ្ញប្បទានបំណុលផ្នែកលើទីផ្សារ ដោយផ្ដោតជាសំខាន់លើរូបិយប័ណ្ណក្នុងស្រុក និងការផ្តល់ឥណទានរយៈពេលវែង។ មូលនិធិនេះផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់អង្គភាពហិរញ្ញវត្ថុ ជាពិសេស គ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុតូចៗ និងមិនសូវមានការអភិវឌ្ឍ ដែលផ្តល់សេវាដល់សហគ្រាសខ្នាតតូចបំផុត ឬគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ (MFI) ដោយជួយបង្កើតឱ្យមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុក្លាយជាប្រភេទទ្រព្យសកម្មមួយ ជាមួយវិនិយោគិនទូទៅ និងប្រើប្រាស់មូលនិធិពីម្ចាស់ជំនួយ ដើម្បីទាក់ទាញមូលធនឯកជន។ មូលនិធិនេះក៏ជួយកសាងសមត្ថភាពគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ ដែលផ្តល់សេវាដល់សហគ្រាសខ្នាតតូចបំផុតផងដែរ។ BlueOrchard Finance ដែលជាអ្នកគ្រប់គ្រងការវិនិយោគមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុបែបពាណិជ្ជកម្មឈានមុខគេលំដាប់សកល គឺជាអ្នកគ្រប់គ្រងមូលនិធិនេះ។ ក្នុងឆ្នាំ២០១២ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលប្រតិបត្តិរបស់ IFC បានអនុម័តការវិនិយោគចំនួន ២០ លានដុល្លារអាមេរិក ក្នុងភាគហ៊ុនអន្តរការី (mezzanine shares) សម្រាប់ចំណែកកម្មសិទ្ធិភាគហ៊ុនរហូតដល់ ២០ ភាគរយ នៅក្នុងមូលនិធិបំណុល MIFA។ IFC បានធ្វើការវិនិយោគចំនួន ១៦,៧៥ លានដុល្លារអាមេរិក នៅក្នុងមូលនិធិនេះ និងកាន់កាប់ចំណែកភាគហ៊ុន ៨,៧១ ភាគរយ គិតត្រឹមថ្ងៃទី៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៥។ ការវិនិយោគនេះត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាប្រភេទហានិភ័យ FI ក្រោមគោលនយោបាយចីរភាព កាលពីឆ្នាំ២០០៦ របស់ IFC។

អិលអូអិលស៊ី - នៅចន្លោះឆ្នាំ២០១៤ និង ២០២២ អិលអូអិលស៊ី បានទទួលកម្ចីចំនួនប្រាំ ពីមូលនិធិបំណុល MIFA ដែលមានចំនួនសរុប ១៧ លានដុល្លារអាមេរិក។ គិតត្រឹមខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៥ នៅមានកម្ចីមិនទាន់សងចំនួនមួយ ក្នុងទឹកប្រាក់សរុបចំនួន ១ លានដុល្លារអាមេរិក និងមានកាលបរិច្ឆេទឥណ្ឌាប្រតិទាន (maturity dates) នៅថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៦ (រូបភាពទី ១)។ យោងតាមរបាយការណ៍បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយសម្រាប់វិនិយោគិនរបស់មូលនិធិ MIFA ទំហំឥណទានដែលផ្តល់ទៅឱ្យ អិលអូអិលស៊ី មានចំនួន ១,១១ ភាគរយ នៃតម្លៃទ្រព្យសកម្មសុទ្ធរបស់មូលនិធិនេះ។ អិលអូអិលស៊ី ពីមុនគឺជាអតិថិជនបន្តរបស់ IFC តាមរយៈកម្មវិធីលើកកម្ពស់មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ (MEF) ប៉ុន្តែកម្ចីនោះត្រូវបានសងផ្តាច់ នៅថ្ងៃទី២៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៤។

អិលអូអិលស៊ី^២ គឺជាគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ (MFI) ដែលទទួលបានអាជ្ញាប័ណ្ណពីធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា (NBC) តាំងពីឆ្នាំ ២០០៣ មក។ បង្កើតឡើងដំបូងក្នុងឆ្នាំ១៩៩៤ ជាកម្មវិធីឥណទានដែលគ្រប់គ្រងដោយអង្គការមិនស្វែងរកប្រាក់ចំណេញ Catholic Relief Service គ្រឹះស្ថាននេះត្រូវបានចុះបញ្ជីក្នុងឆ្នាំ២០០២ ក្រោមឈ្មោះធនាគារភូមិ (ខេមបូឌា) លីមីតធីត។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៥ គ្រឹះស្ថាននេះបានប្តូរឈ្មោះទៅជា អិលអូអិលស៊ី (ខេមបូឌា) ក៏អិលស៊ី។ អិលអូអិលស៊ី គឺជាអតីតអតិថិជនផ្ទាល់របស់ IFC តាមរយៈកម្ចីមួយ ដើម្បីគាំទ្រសហគ្រាសខ្នាតតូចបំផុត ខ្នាតតូច និងមធ្យម ក្នុងវិស័យកសិកម្ម (គម្រោង IFC លេខ ៣៤៤២២)។ IFC បានដកខ្លួនចេញពីគម្រោងនេះក្នុងឆ្នាំ២០១៧។

រូបភាពទី ១. ទំនាក់ទំនងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុរបស់ IFC ជាមួយ អិលអូអិលស៊ី

៣. គោលបំណង និងវិធីសាស្ត្រនៃការវាយតម្លៃ

គោលបំណងនៃការវាយតម្លៃ

គោលបំណងនៃដំណើរការវាយតម្លៃរបស់ CAO គឺដើម្បីស្វែងយល់ឱ្យបានស៊ីជម្រៅអំពីបញ្ហា និងកង្វល់ដែលបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹង(ច្រើនរូប), ប្រមូលព័ត៌មានស្តីពីទស្សនៈរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធនានា, និងកំណត់ថា តើដើមបណ្តឹង និងអតិថិជនរបស់ IFC ចង់បន្តដំណើរការដោះស្រាយវិវាទ ក្រោមការសម្របសម្រួលដោយ CAO ឬ

² សូមមើល <https://www.lolc.com.kh/en/an-overview-en>.

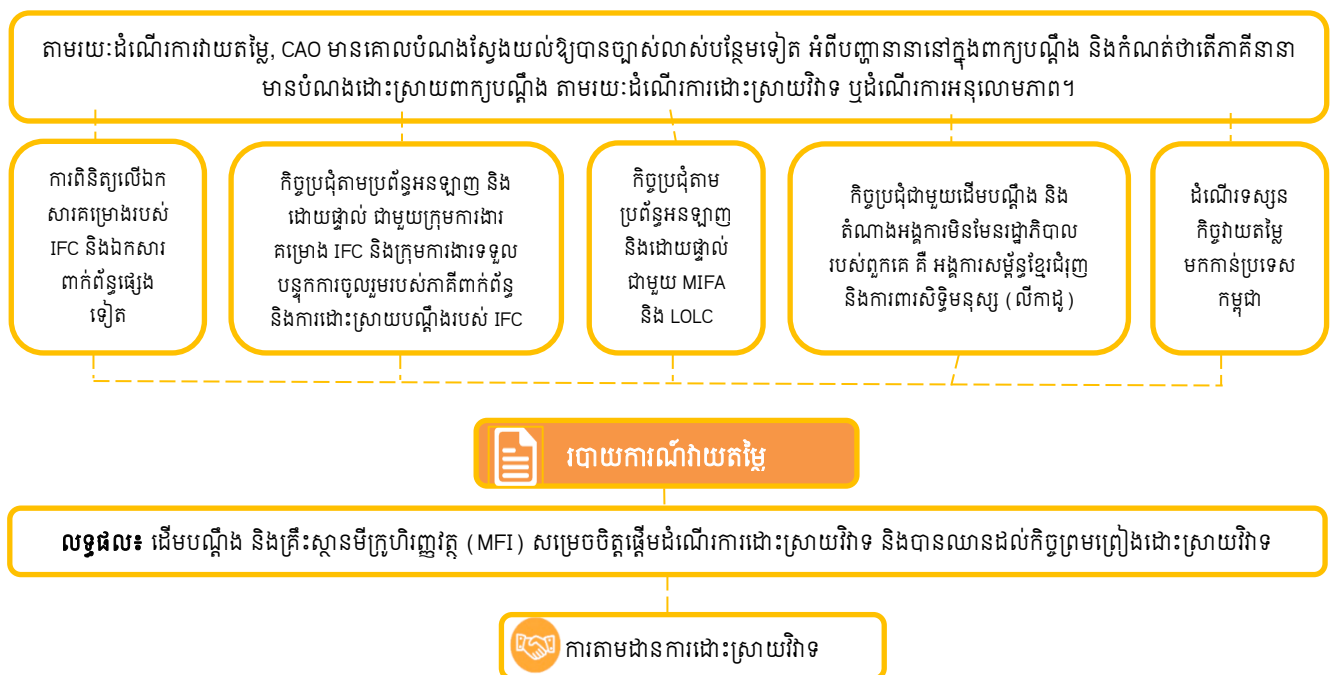
ថាតើពាក្យបណ្តឹងនេះ គួរបាត់ចែងដោយមុខងារអនុលោមភាព (Compliance Function) របស់ CAO ដែលនឹង មានការវាយតម្លៃរៀបរៀងស្តង់ដារសមិទ្ធកម្មរបស់ IFC។ (សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធ A សម្រាប់ការពិពណ៌នាអំពីដំណើរ ការដោះស្រាយពាក្យបណ្តឹងរបស់ CAO)។

ដំណើរការវាយតម្លៃរបស់ CAO មិនធ្វើការវិនិច្ឆ័យលើអង្គហេតុនៃពាក្យបណ្តឹងឡើយ។ គោលដៅនៃដំណើរ ការនេះ គឺដើម្បីស្វែងយល់ពីទស្សនៈរបស់ភាគីទាំងពីរ និងផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធធ្វើការសម្រេចចិត្តផ្អែកលើ ព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ អំពីរបៀបដោះស្រាយបញ្ហាដែលបានលើកឡើង។

វិធីសាស្ត្រវាយតម្លៃ

រូបភាពទី ២ បង្ហាញពីអភិក្រម និងវិធីសាស្ត្រ ដែលត្រូវបានអនុវត្តនៅក្នុងដំណើរការវាយតម្លៃរបស់ CAO។

រូបភាពទី ២. ដំណើរការវាយតម្លៃរបស់ CAO

ការវាយតម្លៃនេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយក្រុមការងារវាយតម្លៃរបស់ CAO ដោយមានការគាំទ្រពីអ្នកបកប្រែភាសាក្នុងស្រុកម្នាក់ដែលមានមូលដ្ឋាននៅកម្ពុជា ដែលបានជួយក្នុងការបកប្រែភាសាខ្មែរ និងផ្ទាល់មាត់ ព្រមទាំងការបកប្រែភាសាជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងមូលដ្ឋាន។ ក្រុមការងារ CAO និងអ្នកបកប្រែភាសា បានទំនាក់ទំនងជាមួយភាគីទាំងពីរ និងបានប្រមូលព័ត៌មានតាមរយៈការសន្ទនាស៊ីជម្រៅ ទាំងតាមប្រព័ន្ធអនឡាញ និងដោយផ្ទាល់ព្រមទាំងតាមរយៈបេសកកម្មចុះដល់កន្លែង ចាប់ពីថ្ងៃទី២៥ ខែកញ្ញា ដល់ថ្ងៃទី៤ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៥។

៤. ទស្សនៈរបស់ដើមបណ្តឹង

យោងតាមដើមបណ្តឹង គាត់បានទទួលកម្ចីពីអិលអូអិលស៊ី ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ដើម្បីពង្រីកចម្ការស្វាយចន្ទីរបស់គាត់ ប៉ុន្តែការធ្វើកសិកម្មនេះមិនបានផ្តល់លទ្ធផលដូចការរំពឹងទុកនោះទេ ដែលធ្វើឱ្យគាត់ជួបការលំបាកក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចសងប្រាក់។ គាត់បានបញ្ជាក់ថា ស្ថានភាពកម្ចីនេះបានបង្កឱ្យមានការលំបាកលំបិនយ៉ាងខ្លាំង រួមទាំងការបាត់បង់ដីធ្លី ទុក្ខព្រួយផ្លូវចិត្ត និងការប៉ុនប៉ងធ្វើអត្តឃាត។ ដើមបណ្តឹងក៏បានចោទប្រកាន់ផងដែរថា យន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងរបស់ LOLC មិនមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការដោះស្រាយកង្វល់របស់គាត់ឡើយ ហើយថាការគំរាមកំហែង និងការយាយីពីសំណាក់មន្ត្រីឥណទាន បានដាក់សម្ពាធឱ្យគាត់ខ្ចីប្រាក់ពីអ្នកផ្តល់កម្ចីក្រៅផ្លូវការ ដែលធ្វើឱ្យបំណុលរបស់គាត់កាន់តែធ្ងន់ធ្ងរទៅៗ។ បញ្ហាដែលត្រូវបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹងរបស់គាត់ និងបានរៀបរាប់ប្រាប់ដោយផ្ទាល់ទៅក្រុមការងារវាយតម្លៃរបស់ CAO ត្រូវបានពិពណ៌នាលម្អិតដូចខាងក្រោម។

ការថយចុះប្រាក់ចំណូល និងការកើនឡើងបំណុល

ដើមបណ្តឹងបានរាយការណ៍ថា កម្ចីដែលគាត់ទទួលបានពីអិលអូអិលស៊ី ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ដាំ និងថែទាំដើមស្វាយចន្ទី បាញ់ថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិត ជួសជុលបង្គន់អនាម័យ និងចំណាយលើជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ។ យោងតាមដើមបណ្តឹង ទោះបីជាដើមស្វាយចន្ទីមួយចំនួននៅតែដុះលូតលាស់នៅលើផ្នែកខ្លះនៃដីក៏ដោយ អាជីវកម្មនេះមិនបានផ្តល់ប្រាក់ចំណូលដូចការរំពឹងទុកនោះទេ ដែលធ្វើឱ្យការសងប្រាក់កម្ចីមានការលំបាក។ ទោះបីជាគាត់មានឆន្ទៈក្នុងការសងប្រាក់កម្ចីក៏ដោយ គាត់បានជួបប្រទះបញ្ហាប្រឈមក្នុងការបង់ប្រាក់ ដោយសារតែរូបគាត់ និងសមាជិកគ្រួសារមានជំងឺជាបន្តបន្ទាប់។ ដើមបណ្តឹងបានអះអាងថា មន្ត្រីឥណទានអិលអូអិលស៊ីម្នាក់បានដាក់សម្ពាធឱ្យគាត់បង់ប្រាក់កម្ចី ខណៈពេលដែលគាត់កំពុងឈឺ ហើយនៅពេលដែលគាត់ឆ្លើយតបថាគាត់មិនអាចបង់ប្រាក់បាន មន្ត្រីឥណទាននោះបានប្រាប់គាត់ឱ្យសងប្រាក់កម្ចីតាមគ្រប់មធ្យោបាយ។ ជាលទ្ធផល ដើមបណ្តឹងបានខ្ចីប្រាក់ពីអ្នកផ្តល់កម្ចីក្រៅផ្លូវការ និងសាច់ញាតិ ដើម្បីបំពេញកាតព្វកិច្ចសងប្រាក់ទៅអិលអូអិលស៊ី ខណៈពេលដែលគាត់កំពុងឈឺ។ គាត់បានអះអាងបន្ថែមថា ការខ្ចីបំណុលបន្ថែមត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ដើម្បីបង់ថ្លៃចំណាយលើពិធីតាមជំនឿ និងទំនៀមទម្លាប់ ដែលចាំបាច់ត្រូវធ្វើ បន្ទាប់ពីមានជំងឺជាបន្តបន្ទាប់នៅក្នុងគ្រួសារ ដែលធ្វើឱ្យកម្រិតបំណុលរបស់គាត់កាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ។

ការគំរាមកំហែង និងការបំភិតបំភ័យ

ដើមបណ្តឹងបានរាយការណ៍ថា មន្ត្រីឥណទានបានចុះទៅផ្ទះរបស់គាត់ញឹកញាប់ និងបាននិយាយមកកាន់គាត់ក្នុងសម្តីធ្ងន់ៗ។ គាត់បានចោទប្រកាន់បន្ថែមថា ពួកគេបានបង្ខំឱ្យគាត់ខ្ចីប្រាក់ពីប្រភពផ្សេងទៀត ដើម្បីយកមក

បង់សងកម្ចី អិលអូអិលស៊ី របស់គាត់។ យោងតាមដើមបណ្តឹង មន្ត្រីឥណទានក៏បានថតរូបផ្ទះរបស់គាត់ ដើម្បីដាក់ សម្ភាឱ្យគាត់សងប្រាក់ ដែលគាត់យល់ឃើញថាជាការរំលោភលើឯកជនភាព និងជាប្រភពនៃការភ័យខ្លាច និងការ បង្ខិតបង្ខំ។ គាត់បានបន្ថែមថា មន្ត្រីឥណទានតែងតែនៅផ្ទះរបស់គាត់ក្នុងរយៈពេលយូរ ដែលបង្កឱ្យមានការភ័យ ខ្លាច និងទុក្ខព្រួយដល់ប្រពន្ធរបស់គាត់ ដែលប្រាស្រ័យទាក់ទងតែជាភាសាជនជាតិដើមក្នុងមូលដ្ឋាន និងមិនចេះ និយាយភាសាខ្មែរ។ ដើមបណ្តឹងបានបញ្ជាក់ថា មន្ត្រីឥណទានរបស់ អិលអូអិលស៊ី នៅតែបន្តដាក់សម្ភាធារាប្រាក់ កម្ចីពីគាត់ ទោះបីជាមានជំងឺ និងបញ្ហាសុខភាពបន្តកើតមាននៅក្នុងគ្រួសាររបស់គាត់ក៏ដោយ។ គាត់បានរាយ ការណ៍បន្ថែមថា គាត់មានអារម្មណ៍ថាត្រូវបានបំភិតបំភ័យ ដោយសារការចុះមកដល់ផ្ទះ និងការព្រមានជាច្រើន លើករបស់មន្ត្រីឥណទាន ហើយបានពន្យល់ថា ការទាមទារឱ្យសងប្រាក់ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយមិនគិតពីសុខភាព ភាពលំបាកលំបិនផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ឬកាលៈទេសៈផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គាត់ឡើយ។

នៅពេលដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅ CAO ដើមបណ្តឹងបានស្នើសុំឱ្យរក្សាព័ត៌មានផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គាត់ជាការសម្ងាត់ ដោយសារតែការភ័យខ្លាចចំពោះការគំរាមកំហែង និងការបំភិតបំភ័យ។ ទោះជាយ៉ាងណា គាត់បានបង្ហាញថា ព័ត៌មានរបស់គាត់ និងព័ត៌មានលម្អិតនៃពាក្យបណ្តឹង អាចផ្តល់ជូនទៅ អិលអូអិលស៊ី បាន ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរ ទស្សនកិច្ចវាយតម្លៃរបស់ CAO ពីខែកញ្ញា ដល់ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៥។

ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត និងសុខភាពផ្លូវចិត្ត

យោងតាមដើមបណ្តឹង ការដាក់សម្ភាធជាបន្តបន្ទាប់ពីមន្ត្រីឥណទានអិលអូអិលស៊ី ឱ្យសងប្រាក់កម្ចី និងការ ណែនាំឱ្យលក់ដីរបស់គាត់ បានបណ្តាលឱ្យមានការបាត់បង់ទ្រព្យសម្បត្តិ និងទ្រព្យសកម្មផ្សេងទៀត ដូចជា ម៉ូតូ របស់គាត់ជាដើម។ គាត់បានពន្យល់ថា ការដោះដូរដីជាមួយប្អូនស្រីរបស់គាត់ត្រូវបានធ្វើឡើង ដើម្បីសម្រួលដល់ការ សងប្រាក់ ព្រោះដីរបស់បងស្រីគាត់ងាយស្រួលលក់ជាង។ ប្រាក់ចំណូលដែលទទួលបានពីការលក់ដីរបស់បងស្រី គាត់ ត្រូវបានយកទៅសងទាំងបំណុល អិលអូអិលស៊ី ទាំងបំណុលអ្នកផ្តល់កម្ចីក្រៅផ្លូវការ និងសម្រាប់រ៉ាប់រង ចំណាយលើជីវភាពរស់នៅ។ លើសពីនេះ ដើមបណ្តឹងបានរាយការណ៍ថា គាត់បានជួលដីមួយហិកតាពីអ្នកជិតខាង ដើម្បីដាំដំឡូងមីសម្រាប់រដូវកាលកសិកម្មឆ្នាំ២០២៤-២០២៥ ប៉ុន្តែការប្រមូលផលដែលរងការខូចខាតដោយសារ ខ្យល់ខ្លាំង ទទួលបានទិន្នផលតិចជាងអ្វីដែលគាត់បានវិនិយោគ ដែលជំរុញឱ្យគាត់ប្រគល់ដីនោះទៅម្ចាស់ដើមវិញ។ គាត់បានបញ្ជាក់ថា ឥឡូវនេះគាត់គ្មានដីសម្រាប់ដាំដំឡូងមី និងគ្មានចម្ការស្វាយចន្ទីចាស់របស់គាត់ទេ ហើយទ្រព្យ សម្បត្តិដែលនៅសេសសល់តែមួយគត់របស់គាត់គឺផ្ទះ និងដីដែលផ្ទះតាំងនៅ ដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់ឪពុកម្តាយ គាត់។ គាត់បានសង្កត់ធ្ងន់ថា អសមត្ថភាពរបស់គាត់ក្នុងការសងប្រាក់កម្ចី គឺបណ្តាលមកពីបញ្ហាសុខភាព និងការ លំបាកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ មិនមែនជាការបដិសេធមិនបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់គាត់នោះទេ។

ដើមបណ្តឹងក៏បានរាយការណ៍ផងដែរថា គាត់បានជួបប្រទះជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត ដែលបណ្តាលមកពីបំណុល របស់គាត់ ការបាត់បង់ដីជាមួយរយៈពេលដោះដូរជាមួយបងស្រីរបស់គាត់ និងភាពស្មុគស្មាញជារួមនៃស្ថានភាពរបស់

គាត់។ គាត់បានបញ្ជាក់ថា ការដាក់សម្ពាធនិងការយាយីឥតឈប់ឈរពីសំណាក់មន្ត្រីឥណទាន រួមទាំងការគំរាម រាយការណ៍គាត់ទៅអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន បានរួមចំណែកយ៉ាងខ្លាំងដល់ទុក្ខព្រួយផ្លូវចិត្តរបស់គាត់។ យោងតាមដើម បណ្តឹង កាលៈទេសៈទាំងនេះបានធ្វើឱ្យគាត់ប៉ុនប៉ងធ្វើអត្ថយាតពីរដងក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ប៉ុន្តែប្រពន្ធ និងអ្នកជិតខាង របស់គាត់បានជួយអន្តរាគមន៍នៅលើកទីមួយ ហើយមិត្តភក្តិបានឃាត់គាត់នៅលើកទីពីរ។

កង្វះយន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងដែលមានប្រសិទ្ធភាព

ដើមបណ្តឹងបានសង្កត់ធ្ងន់ថា បច្ចុប្បន្ន គាត់គ្មានប្រភពចំណូលទេ ហើយមិនមានលទ្ធភាពសងប្រាក់កម្ចី ឡើយ។ ទោះបីជាគាត់បានទាក់ទងទៅធនាគារ ដើម្បីស្វែងរកជំនួយចំពោះបញ្ហាបំណុលរបស់គាត់ក៏ដោយ គាត់ បានរាយការណ៍ថា កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់គាត់មិនទទួលបានជោគជ័យទេ។ គាត់បាននិយាយថា គាត់បាន ព្យាយាមដោះស្រាយកង្វល់របស់គាត់ជាមួយអ៊ីលអូអ៊ីលស៊ី ដោយនិយាយជាមួយបុគ្គលិកអ៊ីលអូអ៊ីលស៊ីថ្នាក់ មូលដ្ឋាន និងថ្នាក់ស្រុក និងដោយការទំនាក់ទំនងផ្ទាល់ជាមួយមន្ត្រីឥណទាន និងប្រធានសាខានៅក្នុងឃុំរបស់គាត់ ព្រមទាំងប្រធានអ៊ីលអូអ៊ីលស៊ី ផងដែរ។ ប្រធានត្រូវបានគេរាយការណ៍ថា បានយល់ព្រមអន្តរាគមន៍ ដោយបញ្ជាក់ ថា ក្រុមហ៊ុននឹងធ្វើការស៊ើបអង្កេតសមស្រប និងតាមដានករណីនេះ។ ទោះជាយ៉ាងណា បន្ទាប់ពីការទំនាក់ទំនង នេះ មន្ត្រីឥណទាន ត្រូវបានចោទប្រកាន់ថា បានកោះហៅដើមបណ្តឹង ហើយ នៅក្នុងជំនួបនោះ បានណែនាំមិនឱ្យ គាត់ប្រាប់ប្រធានសាខា។ ដើមបណ្តឹងបានលើកឡើងថា ដោយសាររូបគាត់មានការយល់ដឹងភាសាខ្មែរមានកម្រិត ហើយកិច្ចប្រជុំត្រូវបានធ្វើឡើងជាភាសានេះ មន្ត្រីឥណទានបានដាក់សម្ពាធលើរូបគាត់ឱ្យផ្តិតមេដៃលើកិច្ចសន្យា ឥណទានថ្មីមួយ ដែលមានលក្ខខណ្ឌនៃការសងកម្ចី ដែលដើមបណ្តឹងយល់ឃើញថា ហួសពីលទ្ធភាពផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ របស់គាត់។

បន្ទាប់មក មន្ត្រីរូបនោះបានបង្ខំឱ្យគាត់ចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងកម្ចីថ្មីមួយ ជាមួយនឹងលក្ខខណ្ឌសង ប្រាក់ ដែលដើមបណ្តឹងចាត់ទុកថា ហួសពីលទ្ធភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់គាត់។

៥. ទស្សនៈរបស់អតិថិជនបន្តរបស់ IFC

ក្នុងអំឡុងពេលដំណាក់កាលវាយតម្លៃ CAO បានចូលរួមជាមួយតំណាងមកពី MIFA និង អិលអូអិលស៊ី ដែលបានបង្ហាញពីការគាំទ្ររបស់ពួកគេចំពោះដំណើរការរបស់ CAO។ ទស្សនៈរបស់ អិលអូអិលស៊ី ត្រូវបានរៀបរាប់ លម្អិតដូចខាងក្រោម។

ទស្សនៈរបស់ អិលអូអិលស៊ី

អិលអូអិលស៊ី បានអះអាងពីចំណាប់អារម្មណ៍ក្នុងការបង្កើតវិធានការ ដើម្បីធានាថា ការជាប់បំណុលវណ្ណកម្ម មិនមែនជាបញ្ហាសម្រាប់អ្នកខ្ចីឡើយ។ អ្នកជំនាញម្នាក់ត្រូវបានជួលឱ្យមកបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីធនាគាររបស់ អិលអូអិលស៊ី អំពីរបៀបប្រមូលកម្ចី ជាពិសេស សម្រាប់អតិថិជនដែលស្ថិតក្រោមសម្ពាធហិរញ្ញវត្ថុ។ យោងតាម អិលអូអិលស៊ី អាជីវកម្មរបស់ខ្លួនរីកចម្រើន ដោយសារទំនុកចិត្តរវាងខ្លួន និងអ្នកខ្ចី ហើយខ្លួនក៏មានចំណាប់អារម្មណ៍ផងដែរក្នុងការដោះស្រាយបណ្តឹង ដើម្បីឧត្តមប្រយោជន៍របស់អ្នកខ្ចី។ ក្រុមការងារ អិលអូអិលស៊ី បានពន្យល់ថា ដោយសារតែខ្លួនជឿជាក់លើបរិយាបន្ន និងការស្វែងរកវិធីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈម តាមរយៈការធ្វើការរួមគ្នា ខ្លួនប្តេជ្ញាចិត្តដោះស្រាយករណីនានា តាមរយៈការស្វែងរកដំណោះស្រាយប្រកបដោយនិរន្តរភាពរយៈពេលវែង ហើយក្នុងពេលជាមួយគ្នា ខិតខំកាត់បន្ថយបញ្ហាធំៗផ្សេងទៀត។ អិលអូអិលស៊ី បានអះអាងថា ប្តេជ្ញាចិត្តធ្វើការឆ្ពោះទៅដោះស្រាយបញ្ហានេះ។

អិលអូអិលស៊ី បានបង្ហាញពីឆន្ទៈសហការជាមួយដើមបណ្តឹង ដើម្បីដោះស្រាយពាក្យបណ្តឹងនេះ។ ការឆ្លើយតបរបស់ខ្លួនចំពោះកង្វល់ដែលបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹង ទាក់ទងនឹងការអនុវត្តការផ្តល់កម្ចី និងប្រមូលបំណុលរបស់ខ្លួន ត្រូវបានសង្ខេបដូចខាងក្រោម។

ការថយចុះប្រាក់ចំណូល និងការកើនឡើងបំណុល

អិលអូអិលស៊ី បានគូសបញ្ជាក់ពីរបៀបផ្តល់កម្ចីដែលផ្តោតលើអ្នកខ្ចី ដោយពន្យល់ថា ការវាយតម្លៃកម្ចីត្រូវបានធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើសមត្ថភាព ចរិតលក្ខណៈ ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ មូលធន និងទ្រព្យធានារបស់អ្នកខ្ចី ហើយបានលើកឡើងថា ការវាយតម្លៃគ្រប់ជ្រុងជ្រោយបែបនេះ ធានាថា ការសម្រេចចិត្តផ្តល់កម្ចី ត្រូវបានធ្វើឡើងស្របតាមស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុជាក់លាក់របស់អ្នកខ្ចី។ អិលអូអិលស៊ី បានសង្កត់ធ្ងន់លើការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្របត់បែនក្នុងការប្រមូលកម្ចី ជាពិសេស សម្រាប់អ្នកខ្ចីដែលប្រឈមមុខនឹងការលំបាកលំបិនផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ។ ជាឧទាហរណ៍ ប្រសិនបើអ្នកខ្ចីមិនអាចបំពេញកាតព្វកិច្ចសងប្រាក់ពេញលេញ ប៉ុន្តែអាចធ្វើការទូទាត់មួយផ្នែកបាន អិលអូអិលស៊ី នឹងទទួលយកលក្ខខណ្ឌនេះ ដោយមិនប្រើប្រាស់ចំណាត់ការផ្លូវច្បាប់ឡើយ។

យោងតាម អិលអូអិលស៊ី ពាក្យស្នើសុំកម្ចីរបស់ដើមបណ្តឹងត្រូវបានវាយតម្លៃ ផ្អែកលើប្រភពចំណូលដែល គាត់បានរាយការណ៍ ដូចជា ការដាំដុះស្វាយចន្ទី និងដំឡូងមី ការកាប់ដំឡូងមី និងការស៊ីឈ្នួលពលកម្ម។ ជាផ្នែកមួយ នៃដំណើរការវាយតម្លៃ មន្ត្រីឥណទានបានចុះទៅពិនិត្យទីតាំង និងបានបំពេញការវាយតម្លៃផ្លូវការលើចម្ការស្វាយ ចន្ទីទំហំ ៣,៨ ហិកតារបស់គាត់ ដែលត្រូវបានដាក់ជាទ្រព្យធានា។ លទ្ធផលសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងការចុះពិនិត្យទីតាំង បានបញ្ជាក់ថា ដីនោះមានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិប្លង់ទន់ ប៉ុន្តែជាកម្មសិទ្ធិឯកជន និងមិនស្ថិតនៅក្រោមកម្មសិទ្ធិរដ្ឋ ឬ សហគមន៍ឡើយ។ អិលអូអិលស៊ី បានបញ្ជាក់បន្ថែមថា នៅពេលធ្វើការវាយតម្លៃ ដើមបណ្តឹងមិនមានកម្ចីកំពុងបន្ត សងផ្សេងទៀតទេ ហើយការវិភាគហិរញ្ញវត្ថុរបស់ខ្លួនបានបង្ហាញថា ដើមបណ្តឹងមានប្រាក់ចំណូលគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បី សងប្រាក់កម្ចី។ ផ្អែកលើពាក្យស្នើសុំកម្ចី ប្រភពចំណូលដែលបានផ្ទៀងផ្ទាត់ និងរបាយការណ៍វាយតម្លៃ ថ្នាក់ គ្រប់គ្រងបានអនុម័តការបញ្ចេញប្រាក់កម្ចី។

អិលអូអិលស៊ី បាននិយាយថា ខ្លួនបានទទួលព័ត៌មាននៅខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤ ថា ដើមបណ្តឹងមិនអាច បំពេញកាតព្វកិច្ចសងប្រាក់បានទេ។ មន្ត្រីឥណទានមូលដ្ឋានបានអញ្ជើញគាត់ឱ្យមកជួប ដើម្បីពិភាក្សាអំពីជម្រើស សម្រាប់ដោះស្រាយការខកខានសងប្រាក់ ប៉ុន្តែដើមបណ្តឹងមិនបានចូលរួមទេ ដោយបានផ្ញើសារជំនួសវិញថា គាត់ មិនអាចបង់ប្រាក់កម្ចីបានទេ។ ដោយសារដើមបណ្តឹងមិនមានឆន្ទៈចូលរួមជាមួយធនាគារ ធនាគារបានអះអាងថា ខ្លួនមិនអាចធ្វើការជាមួយអ្នកខ្លី ដើម្បីឈានទៅព្រមព្រៀងលើវិធីសាស្ត្រសងប្រាក់ដែលមានភាពបត់បែនជាងនេះ បានទេ។

ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត និងសុខភាពផ្លូវចិត្ត

អិលអូអិលស៊ី បានបង្ហាញថា ការស៊ើបអង្កេតរបស់ខ្លួនបានរកឃើញថា ដើមបណ្តឹងបានដោះដូរដីរបស់គាត់ ជាមួយបងស្រីរបស់គាត់ ហើយក្រោយមក បានលក់ដីដែលគាត់ទទួលបានពីបងស្រីនោះ។ ប្រាក់ចំណូលមួយភាគ ធំពីការលក់ដីនេះ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីសងកម្ចីបងស្រីរបស់គាត់នៅធនាគារផ្សេងទៀត ដែលគាត់បានដើរតួជា អ្នកធានា។

អិលអូអិលស៊ី បានកត់សម្គាល់ថា ទោះបីជាមានការដោះដូរដីនេះក៏ដោយ ដើមបណ្តឹងមិនបានផ្ទេរដីដែល គាត់បានប្រើប្រាស់ជាទ្រព្យធានាសម្រាប់កម្ចីផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គាត់ ទៅឱ្យបងស្រីរបស់គាត់ទេ ពោលគឺប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ ប្លង់ទន់នៅតែស្ថិតក្នុងឈ្មោះរបស់គាត់ដដែល។ ហេតុដូច្នេះ អិលអូអិលស៊ី មិនយល់ស្របនឹងការអះអាងថា គាត់ បានបាត់បង់ដីរបស់គាត់ ដោយសារតែកម្ចីដែលគាត់បានខ្ចីពី អិលអូអិលស៊ី នោះទេ។ យោងតាមអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងឯកសារដីធ្លី ដីដែលដាក់ជាទ្រព្យធានានោះ នៅតែជាកម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់របស់ដើមបណ្តឹង។ អិលអូអិលស៊ី បាន សង្កត់ធ្ងន់ថា ខ្លួនអាចធ្វើសកម្មភាពបានតែផ្អែកលើឯកសារផ្លូវច្បាប់ជាផ្លូវការប៉ុណ្ណោះ ហើយដោយសារទ្រព្យធានា នៅតែជាកម្មសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹង វាមិនអាចត្រូវបានបញ្ចេញឱ្យវិញទេ រហូតទាល់តែកម្ចីត្រូវបានសងផ្តាច់។ ពួកគេ

បានបន្ថែមថា ការរៀបចំផ្ទៃក្នុង ឬគ្រួសារ ស្ថិតនៅក្រៅតួនាទីរបស់ធនាគារ ហើយមិនអាចជះឥទ្ធិពលលើដំណើរការ ទ្រព្យធានាបានទេ។ អិលអូអិលស៊ី បានចែករំលែកថា ខ្លួនជឿជាក់ថា យោងតាមការអនុវត្តរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន ត្រូវតែមានឯកសារផ្លូវច្បាប់ដែលមានស្នាមមេដៃរបស់មេដឹកនាំសហគមន៍ និងភាគីពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីបញ្ជាក់ពីការលក់ ឬការផ្ទេរដី។

ពាក់ព័ន្ធនឹងការរាយការណ៍អំពីការប៉ុនប៉ងធ្វើអត្តឃាត អិលអូអិលស៊ី បានបង្ហាញថា ការសាកសួរផ្ទៃក្នុងមិន បានបង្ហាញព័ត៌មានណាមួយពីអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ដែលបង្ហាញថាដើមបណ្តឹងបានប៉ុនប៉ងធ្វើអត្តឃាតនោះទេ។ ទោះ ជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អិលអូអិលស៊ី បានបង្ហាញការយល់ចិត្តចំពោះការលំបាកដែលដើមបណ្តឹងបានជួបប្រទះក្នុង អំឡុងពេលនៃកម្ចីនេះ។

កង្វះយន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងដែលមានប្រសិទ្ធភាព

អិលអូអិលស៊ី បានអះអាងថា ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរបស់ខ្លួន បានផ្តល់អាណត្តិឱ្យគ្រឹះស្ថាននេះផ្តល់ដំណោះ ស្រាយដល់អ្នកខ្ចី។ អិលអូអិលស៊ី និយាយថា ខ្លួនប្តេជ្ញាចិត្តដោះស្រាយបញ្ហាប្រកបដោយលក្ខណៈស្ថាបនា តាមរយៈ ការចូលរួមជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ដើម្បីស្វែងរកដំណោះស្រាយសមស្រប។ អិលអូអិលស៊ី បានអះអាងថា ខ្លួន មានច្រកជាច្រើន ដែលអ្នកខ្ចីអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹង ដូចជា ការទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់ជាមួយបុគ្គលិកសាខា ខ្សែ ទូរស័ព្ទទាន់ហេតុការណ៍របស់អិលអូអិលស៊ី ប្រើប្រាស់គេហទំព័រ ថ្នាលបណ្តាញសង្គម ឬអ៊ីមែល ដាក់មតិគ្រលប់ក្នុង ប្រអប់សំបុត្ររបស់សាខា ខ្សែទូរស័ព្ទទាន់ហេតុការណ៍របស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងមជ្ឈមណ្ឌលការពារអ្នកប្រើ ប្រាស់សេវាហិរញ្ញវត្ថុ ជាដើម។ អិលអូអិលស៊ី បានបញ្ជាក់ថា ខ្លួនកំពុងផ្តោតលើការកសាងទំនុកចិត្តឡើងវិញ ជា ពិសេស នៅតាមតំបន់ដែលការទំនាក់ទំនងអំពីយន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងបានបរាជ័យ ហើយថាខ្លួនប្តេជ្ញាចិត្ត ពង្រឹងការចូលរួមរបស់អ្នកខ្ចី និងរៀបចំឱ្យមានដំណោះស្រាយរយៈពេលវែង។

អិលអូអិលស៊ី បានសង្កត់ធ្ងន់ថា ខ្លួនមានប្រព័ន្ធដោះស្រាយបណ្តឹងដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធច្បាស់លាស់ ដែល ខ្លួនជឿជាក់ថា ស្ថិតក្នុងចំណោមយន្តការដ៏រឹងមាំនៅក្នុងវិស័យនេះ។ អិលអូអិលស៊ី បានអះអាងបន្ថែមថា ព័ត៌មាន អំពីយន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងរបស់ខ្លួន ត្រូវបានផ្តល់ជូនអ្នកខ្ចី តាមរយៈច្រកជាច្រើន ដូចជា ក្នុងឯកសារកម្ចី តារាង ពេលវេលាសងប្រាក់ និងថង់ដាក់ឯកសារកម្ចីដែលបានចែកជូនអ្នកខ្ចី ដែលលេខទូរស័ព្ទទាន់ហេតុការណ៍សម្រាប់ អិលអូអិលស៊ី និងសមាគមមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា ត្រូវបានបោះពុម្ពដោយអក្សរជិត។ បើតាមការលើកឡើងរបស់ អិលអូអិលស៊ី ខ្សែទូរស័ព្ទទាន់ហេតុការណ៍ ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយការិយាល័យកណ្តាលរបស់ អិលអូអិលស៊ី ហើយ រាល់បណ្តឹងដែលបានដាក់ស្នើតាមរយៈច្រកនេះ ត្រូវបានត្រួតពិនិត្យដោយប្រធាននាយកប្រតិបត្តិ និងមន្ត្រីអនុលោម ភាព។ អិលអូអិលស៊ី ក៏បានបញ្ជាក់ច្បាស់ផងដែរថា កិច្ចសន្យាកម្ចីរបស់ខ្លួន អនុវត្តតាមទម្រង់ស្តង់ដារ ដូចដែលបាន តម្រូវក្នុងវិស័យធនាគារ និងមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុទាំងមូល ដែលមានបញ្ចូលទាំងព័ត៌មានទំនាក់ទំនងសម្រាប់យន្តការដោះ ស្រាយបណ្តឹងផងដែរ។ ដើម្បីគាំទ្រអ្នកខ្ចីដែលមានកម្រិតអក្ខរកម្មទាប អិលអូអិលស៊ី បាននិយាយថា ខ្លួនបានបង្កើត

"បណ្ណព័ត៌មានរូបភាព" (illustrated "meta cards") ប្រហែល ២០ សន្លឹក ដែលពន្យល់ពីលក្ខខណ្ឌកម្ចី អត្រាការប្រាក់ និងនីតិវិធីដោះស្រាយបណ្តឹង ដែលត្រូវបានពិនិត្យឡើងវិញជាមួយអ្នកខ្ចី ក្នុងអំឡុងពេលវាយតម្លៃកម្ចី និងមុនពេលការបញ្ចេញប្រាក់កម្ចី។

អិលអូអិលស៊ី បានរាយការណ៍ថា យោងតាមកំណត់ត្រារបស់ខ្លួន ការប៉ុនប៉ងរបស់ម្ចាស់ពាក្យបណ្តឹងក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហារបស់គាត់ ជាមួយអិលអូអិលស៊ី គឺមិនស៊ីសង្វាក់គ្នាទៅនឹងព្រឹត្តិការណ៍ដែលមានឯកសារយោងឡើយ។ អិលអូអិលស៊ី បានបញ្ជាក់បន្ថែមថា ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤ បន្ទាប់ពីដើមបណ្តឹងបានខកខានក្នុងការសងប្រាក់ មន្ត្រីឥណទានមូលដ្ឋានបានអញ្ជើញរូបគាត់ឱ្យចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំមួយ ដើម្បីពិភាក្សាអំពីដំណោះស្រាយ។ អិលអូអិលស៊ីមិនបានចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំនោះទេ តែផ្ទុយទៅវិញបានផ្ញើសារបញ្ជាក់ថា រូបគាត់មិនមានលទ្ធភាពសងឥណទានវិញឡើយ។

អិលអូអិលស៊ី បានទទួលស្គាល់ថា ការិយាល័យកណ្តាលរបស់ខ្លួន បានទទួលអ៊ីមែលមួយពីអង្គការលីកាដូ ដែលតំណាងឱ្យដើមបណ្តឹង នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៥ ពាក់ព័ន្ធនឹងកម្ចីរបស់គាត់។ អិលអូអិលស៊ី បានលើកឡើងថា នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៥ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងពាក្យបណ្តឹង ខ្លួនបានបញ្ជូនបុគ្គលិកម្នាក់ទៅកាន់ខេត្ត ដើម្បីពិភាក្សាអំពីស្ថានភាពកម្ចីជាមួយដើមបណ្តឹង។ អិលអូអិលស៊ី បានរាយការណ៍ថា បន្ទាប់ពីកិច្ចប្រជុំនេះ កម្ចីត្រូវបានរៀបចំឡើងវិញ ដោយផ្អែកលើសំណើ និងសមត្ថភាពសងប្រាក់របស់ដើមបណ្តឹង។ ទោះជាយ៉ាងណា យោងតាម អិលអូអិលស៊ី ដើមបណ្តឹងបានខកខានមិនបានបង់ប្រាក់ តាមផែនការដែលបានរៀបចំឡើងវិញនោះទេ និងមិនបានឆ្លើយតប នៅពេលដែលប្រធានសាខា និងប្រធានផ្នែកឥណទាន បានទាក់ទងទៅគាត់។

អិលអូអិលស៊ី បានបដិសេធចំពោះការចោទប្រកាន់របស់ដើមបណ្តឹង ដែលថាមន្ត្រីឥណទានបានកោះហៅ និងដាក់សម្ភាររូបគាត់ ឱ្យចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចសន្យាឥណទានថ្មីមួយ ជាមួយលក្ខខណ្ឌនៃការសងត្រឡប់ ដែលដើមបណ្តឹងជឿជាក់ថា ហួសពីលទ្ធភាពផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុរបស់គាត់។ អិលអូអិលស៊ីបានបំភ្លឺបន្ថែមថា ឥណទានរបស់គាត់ត្រូវបានរៀបចំឡើងវិញតែមួយលើកគត់ នៅក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៥ ដោយយោងតាមសំណើតាមអ៊ីមែល ពីដើមបណ្តឹង នៅក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៥។

ការគំរាមកំហែង និងការបំភិតបំភ័យ

អិលអូអិលស៊ី បានបញ្ជាក់ថា ខ្លួនរក្សាគោលនយោបាយមិនអត់ឱនឱ្យជាដាច់ខាត ទាក់ទងនឹងការគំរាមកំហែង និងការសងសឹក ហើយបានធ្វើការស៊ើបអង្កេតផ្ទៃក្នុង លើការចោទប្រកាន់អំពីការគំរាមកំហែង និងការបំភិតបំភ័យនានា។ យោងតាម អិលអូអិលស៊ី ការស៊ើបអង្កេតរបស់ខ្លួនមិនបានបង្ហាញភស្តុតាងណាមួយអំពីការគំរាមកំហែង និងការបំភិតបំភ័យដោយមន្ត្រីឥណទាន អិលអូអិលស៊ី ឡើយ។ អិលអូអិលស៊ី បានពន្យល់បន្ថែមថា មន្ត្រីឥណទានដែលត្រូវបានចាត់តាំងឱ្យទទួលបន្ទុករណីរបស់ដើមបណ្តឹង គឺជាសមាជិកនៃសហគមន៍ជនជាតិដើម

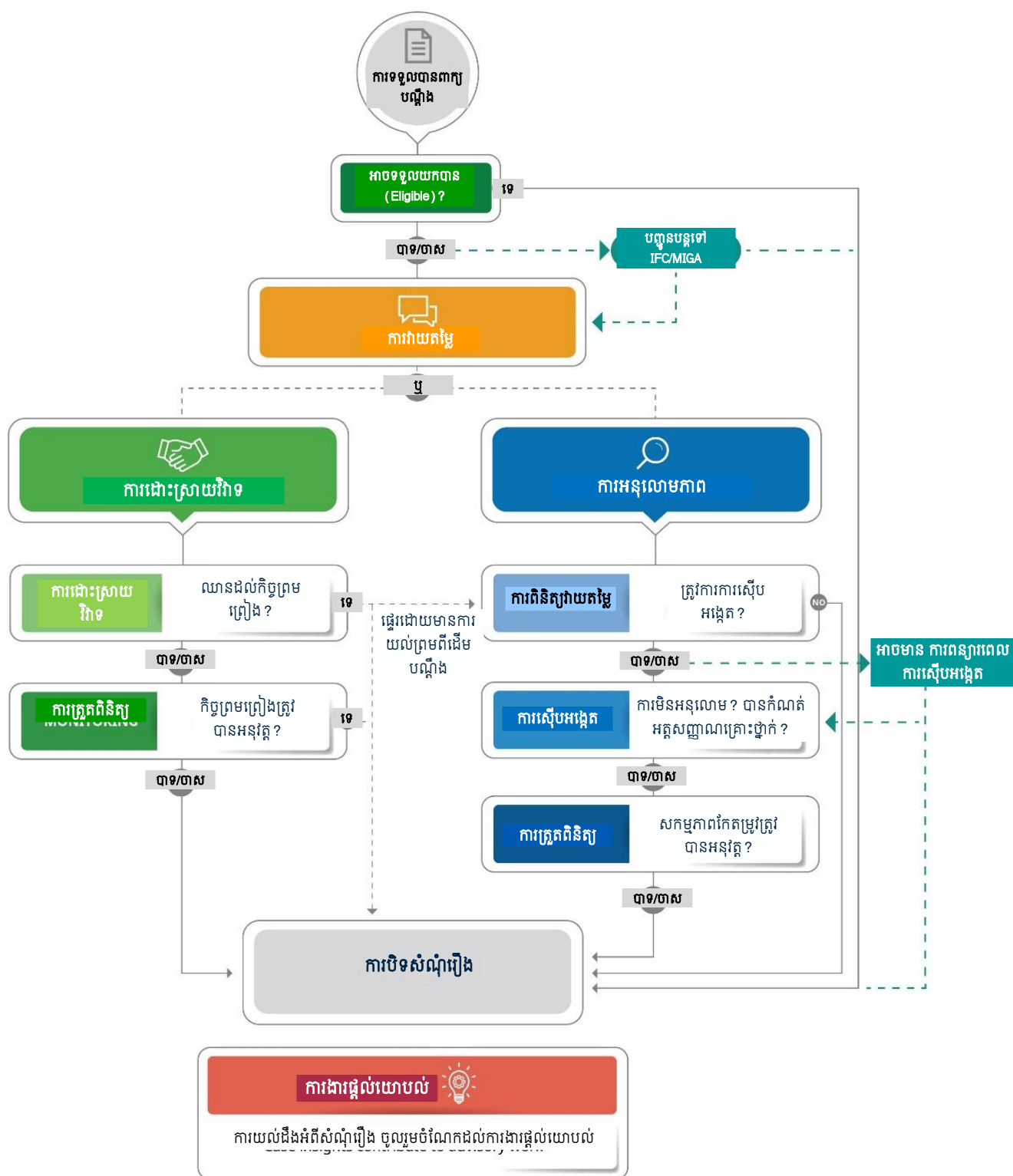
ភាគតិចដូចគ្នាទៅនឹងដើមបណ្តឹង ហើយមិនមានភស្តុតាងនៃការគំរាមកំហែង និងការបំភិតបំភ័យឡើយ។ អិលអូអិលស៊ី បានបញ្ជាក់ថា ស្របតាមនីតិវិធីស្តង់ដាររបស់ខ្លួន មន្ត្រីតំណាងចុះទៅផ្ទះរបស់អ្នកខ្លីម្តង ឬពីរដងក្នុងមួយខែ ដើម្បីតាមដានការសងប្រាក់កម្ចី នៅពេលដែលអ្នកខ្លីខកខានមិនបានបង់ប្រាក់។ ការចុះទៅផ្ទះទាំងនេះ គឺជាផ្នែកមួយនៃដំណើរការរបស់ធនាគារ ក្នុងការវាយតម្លៃអំពីមូលហេតុឫសគល់នៃការមិនបង់ប្រាក់។

ក្នុងអំឡុងពេលបេសកកម្មវាយតម្លៃពីខែកញ្ញា ដល់ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៥ អិលអូអិលស៊ី និងដើមបណ្តឹង បានព្រមព្រៀងចូលរួមក្នុងដំណើរការដោះស្រាយវិវាទ ក្រោមការសម្របសម្រួលដោយ CAO។ បន្ទាប់ពីកិច្ចប្រជុំទ្វេភាគីជាមួយភាគីទាំងពីររួចមក CAO បានកោះប្រជុំរួមលើកដំបូងរវាងភាគីទាំងពីរ នៅថ្ងៃទី២ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៥។ គោលបំណង គឺដើម្បីផ្តើមការពិភាក្សាអំពីបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង ដែលគ្រប់គ្រងកិច្ចប្រជុំ និងដំណើរការនៃការចូលរួមនាពេលអនាគត។

៦. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងជំហានបន្ទាប់

ដើមបណ្តឹង និង អិលអូអិលស៊ី បានព្រមព្រៀងចូលរួមក្នុងដំណើរការដោះស្រាយវិវាទ។ ឆន្ទៈរួមនេះបាននាំឱ្យភាគីទាំងពីរចាប់ផ្តើមចូលរួម ក្នុងការដោះស្រាយវិវាទ អំឡុងពេលនៃដំណាក់កាលវាយតម្លៃ។ CAO បានសម្របសម្រួលកិច្ចពិភាក្សារវាងភាគីទាំងពីរ ដែលឱ្យមានកិច្ចព្រមព្រៀងចំនួនពីរ គឺទីមួយស្តីពីវិធាននៃការចូលរួមដោះស្រាយវិវាទ និងទីពីរស្តីពីការដោះស្រាយបញ្ហានៃពាក្យបណ្តឹង។ ទោះបីជាលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់នៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះត្រូវបានរក្សាទុកជាការសម្ងាត់ក៏ដោយ ភាគីទាំងពីរបានចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសាធារណៈរួមមួយ ប្រកាសអំពីការដោះស្រាយបញ្ហានៃពាក្យបណ្តឹង ដែលភាគីទាំងពីរពេញចិត្តទាំងសងខាង។ អាស្រ័យហេតុនេះ CAO នឹងបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងនេះ ទៅកាន់ដំណាក់កាលតាមដានការដោះស្រាយវិវាទរបស់ CAO ដើម្បីតាមដានការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀង ស្របតាមគោលនយោបាយរបស់ CAO ។

ឧបសម្ព័ន្ធ ក. ដំណើរការដោះស្រាយពាក្យបណ្តឹងរបស់ CAO

ដោយអនុលោមតាមគោលនយោបាយយន្តការគណនេយ្យភាពឯករាជ្យ (CAO) របស់ IFC/MIGA ជំហាន ខាងក្រោម ជាធម្មតាត្រូវបានអនុវត្ត ឆ្លើយតបទៅនឹងពាក្យបណ្តឹងដែលបានទទួល៖

ជំហានទី១៖ ការទទួលស្គាល់ការទទួលបានពាក្យបណ្តឹង។

ជំហានទី២៖ ភាពទទួលយកបាន។ ការកំណត់អំពីភាពទទួលយកបានរបស់ពាក្យបណ្តឹងសម្រាប់ការវាយតម្លៃ ក្រោមអាណត្តិរបស់ CAO (មិនលើសពី ១៥ ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការ)។

ជំហានទី៣៖ ការវាយតម្លៃ។ ការវាយតម្លៃលើបញ្ហានានា និងការផ្តល់ការគាំទ្រដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធ ក្នុងការស្វែងយល់ និងកំណត់ ថាតើពួកគេចង់បន្តដំណោះស្រាយដោយព្រមព្រៀងគ្នា តាមរយៈដំណើរការបែបសហការ ដែលកោះប្រជុំដោយមុខងារដោះស្រាយវិវាទរបស់ CAO ឬថាតើករណីនេះ គួរតែត្រូវបានទទួលបន្ទុកដោយមុខងារអនុលោមភាពរបស់ CAO ដើម្បីត្រួតពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ភាពត្រឹមត្រូវ (due diligence) ផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គម របស់ IFC/MIGA។ ពេលវេលាវាយតម្លៃ អាចចំណាយពេលរហូតដល់អតិបរមា ៩០ ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការ ដោយមានលទ្ធភាពពន្យារពេលអតិបរមា ៣០ ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការបន្ថែម ប្រសិនបើបន្ទាប់ពីរយៈពេល ៩០ ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការ (១) ភាគីទាំងពីរបញ្ជាក់ថា ដំណោះស្រាយលើពាក្យបណ្តឹង ទំនងជានឹងអាចកើតមាន ឬ (២) ភាគីណាមួយបង្ហាញចំណាប់អារម្មណ៍ក្នុងការដោះស្រាយវិវាទ ហើយភាគីម្ខាងទៀតអាចនឹងយល់ព្រម។

ជំហានទី៤៖ ការសម្របសម្រួលការដោះស្រាយវិវាទ។ ប្រសិនបើភាគីទាំងពីរជ្រើសរើសបន្តដំណើរការសហការមុខងារដោះស្រាយវិវាទរបស់ CAO នឹងត្រូវចាប់ផ្តើម។ ដំណើរការដោះស្រាយវិវាទ ជាធម្មតា គឺផ្អែកលើ ឬផ្តើមឡើងដោយអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា និង/ឬបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងដែលបានព្រមព្រៀងគ្នាទៅវិញទៅមក រវាងភាគីទាំងពីរ។ ក្នុងដំណើរការនេះ អាចមានការសម្របសម្រួល/ការសម្រុះសម្រួល ការស្វែងរកការពិតរួមគ្នា ឬវិធីសាស្ត្រដោះស្រាយផ្សេងទៀតដែលបានព្រមព្រៀងគ្នា ដែលនាំទៅរកកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយ (settlement agreement) ឬគោលដៅសមស្របផ្សេងទៀត ដែលបានព្រមព្រៀងគ្នាទៅវិញទៅមក។ គោលបំណងចម្បងនៃវិធីសាស្ត្រដោះស្រាយបញ្ហាប្រភេទនេះ គឺដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង និងបញ្ហាសំខាន់ៗផ្សេងទៀត ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងពាក្យបណ្តឹង ដែលត្រូវបានកំណត់ក្នុងអំឡុងពេលវាយតម្លៃ ឬដំណើរការដោះស្រាយវិវាទ តាមរបៀបមួយដែលភាគីរងផលប៉ះពាល់អាចទទួលយកបាន។

ឬ

ការពិនិត្យវាយតម្លៃ/ការស៊ើបអង្កេតអនុលោមភាព។ ប្រសិនបើភាគីនានាជ្រើសរើសយកដំណើរការស៊ើបអង្កេត ពាក្យបណ្តឹងត្រូវបានផ្ទេរទៅមុខងារអនុលោមភាពរបស់ CAO។ ពាក្យបណ្តឹងក៏ត្រូវបានផ្ទេរទៅមុខងារអនុលោមភាពផងដែរ នៅពេលដែលដំណើរការដោះស្រាយវិវាទ បង្កើតឱ្យមាន

កិច្ចព្រមព្រៀងមួយផ្នែក ឬមិនមានកិច្ចព្រមព្រៀងទាល់តែសោះ។ សមាជិកសហគមន៍រងផលប៉ះពាល់យ៉ាងហោចណាស់ម្នាក់ ត្រូវតែផ្តល់ការយល់ព្រមច្បាស់លាស់ (explicit consent) សម្រាប់ការផ្ទេរនេះ លើកលែងតែ CAO បានដឹងអំពីការប្រមូលស្តីពីការគំរាមកំហែង និងការសងសឹក។ មុខងារអនុលោមភាពរបស់ CAO ត្រួតពិនិត្យលើអនុលោមភាពរបស់ IFC/MIGA ជាមួយនឹងគោលនយោបាយបរិស្ថាន និងសង្គម, វាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ដែលពាក់ព័ន្ធ, និងផ្តល់អនុសាសន៍អំពីសកម្មភាពកែតម្រូវ (remedial actions) សមស្របណាមួយ តាមដំណើរការបីជំហាន។ ទីមួយ ការវាយតម្លៃអនុលោមភាព កំណត់ថាតើត្រូវមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមដែរឬទេ។ ការវាយតម្លៃនេះអាចចំណាយពេលរហូតដល់ ៤៥ ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការ ដោយអាចពន្យារពេល ២០ ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការ ក្នុងកាលៈទេសៈពិសេស។ ទីពីរ ប្រសិនបើត្រូវមានការស៊ើបអង្កេត បន្ទាប់ពីការវាយតម្លៃរួច នឹងមានការស៊ើបអង្កេតលើអនុលោមភាពស៊ីជម្រៅ លើការអនុវត្តរបស់ IFC/MIGA។ នឹងមានការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈរបាយការណ៍ស៊ើបអង្កេតមួយ រួមជាមួយនឹងការឆ្លើយតបរបស់ IFC/MIGA និងផែនការសកម្មភាពមួយ ដើម្បីកែតម្រូវ (remediate) ការរកឃើញអំពីការមិនអនុលោម និងគ្រោះថ្នាក់ដែលពាក់ព័ន្ធ។ ទីបី ក្នុងករណីរកឃើញការមិនអនុលោម និងគ្រោះថ្នាក់ពាក់ព័ន្ធ CAO នឹងតាមដានលើការអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៃផែនការសកម្មភាពនោះ។

ជំហានទី៥៖ ការពិនិត្យ និងការតាមដាន

ជំហានទី៦៖ ការបិទសំណុំរឿង